

DANIEL 9

DE “ZEVENTIG ZEVENEN”

DANIEL 9

DE “ZEVENTIG ZEVEN”

EEN VOORBESCHOUWING

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Hoofdonderwerp van Daniels’ gebed:

“Herstel van het verwoeste heiligdom”

“Here, mogen naar al uw gerechtigheid uw toorn en uw grimmigheid zich toch afwenden van uw stad Jeruzalem, uw heilige berg... (vers 16)

Nu dan, hoor, o onze God, naar het gebed van uw knecht en naar zijn smeking en doe uw aangezicht lichten over uw verwoest heiligdom, om des Heren wil.” (vers 17)

“Terwijl ik nog sprak en bad en mijn zonde en de zonde van mijn volk Israel beleed, en mijn smeking over de heilige berg mijns Gods uitstortte voor de HERE,...” (vers 20)

Het gebed en het profetische antwoord vormen één geheel

“DE ZEVENTIG ZEVENEN”

Hoofdonderwerp van Daniels’ gebed:

Antwoord van Gabriel:

“U moet weten en begrijpen: vanaf de tijd dat het woord uitgaat om te laten terugkeren en om **Jeruzalem te herbouwen** tot op Messias, de Vorst, verstrijken er zeven weken en tweeënzestig weken. (vers 25) HSV

“... Een volk van een vorst, een volk dat komen zal, zal **de stad en het heiligdom te gronde richten**. (vers 26b) HSV

Het ‘dringende’ antwoord van Gabriel is het antwoord op het ‘dringende’ gebed van Daniël

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Wat is Daniël opgevallen en doet hem bidden?

“in het eerste jaar van zijn regering, merkte ik, Daniël, in de boeken het aantal jaren op waarover het woord van de HEERE tot de profeet Jeremia gekomen was:
zeventig jaar zouden na de verwoesting van Jeruzalem voorbij moeten gaan.”
(vers 2) HSV

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Wat heeft Jeremia over de 70 jaar aangekondigd?

- De 70 jaar zal leiden tot de verwoesting van Babylon
- De 70 jaar zal eindigen met de terugkeer van Gods volk

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Wat heeft Jeremia over de 70 jaar aangekondigd?

- De 70 jaar zal leiden tot de verwoesting van Babylon

“...maar **na verloop van zeventig jaren** zal Ik aan de koning van Babel en dit volk, luidt het woord des HEREN, hun ongerechtigheid bezoeken, ook aan het land der Chaldeeën, en Ik zal dat **tot eeuwige woestenijen maken.**” (Jer.25:11-13)

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Wat heeft Jeremia over de 70 jaar aangekondigd?

- De 70 jaar zal eindigen met de terugkeer van Gods volk

“Want zo zegt de HERE: Neen, als voor Babel **zeventig jaren** voorbij zullen zijn, dan zal Ik naar u omzien en mijn heilrijk woord aan u in vervulling doen gaan door u naar deze plaats terug te brengen.” (Jer.29:10,11)

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Daniels’ grondslag voor gericht gebed tot herstel:

“Maar belijden zij hun ongerechtigheid en die hunner vadersen, in de ontrouw waarmede zij tegen Mij ontrouw zijn geweest, en ook dat zij zich tegen Mij verzet hebben, of vernedert zich dan hun onbesneden hart en boeten zij dan hun ongerechtigheid,
dan zal Ik mijn verbond met Jakob gedenken; ook mijn verbond met Isaak en ook mijn verbond met Abraham zal Ik gedenken, en Ik zal het land gedenken. ...

Maar ook zelfs, wanneer zij in het land hunner vijanden zijn, versmaad Ik hen niet en heb Ik geen afkeer van hen, zodat Ik hen zou vernietigen en mijn verbond met hen verbreken:
want Ik ben de HERE, hun God.

**Maar Ik zal hun ten goede gedenken het verbond met hun voorvadersen,
die Ik voor de ogen der volken uit het land Egypte heb geleid,
om hun tot een God te zijn. Ik ben de HERE.**

(Leviticus 26:40-46)

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Daniels’ grondslag voor gericht gebed tot herstel:

“Wanneer dan al deze dingen over u komen, **de zegen en de vloek**, die ik u voorgehouden heb, en gij dit ter harte neemt te midden van al de volken, naar wier gebied de HERE, uw God, u verdreven heeft, en wanneer gij u dan tot de HERE, uw God, bekeert en naar zijn stem luistert overeenkomstig alles wat ik u heden gebied, gij en uw kinderen, met geheel uw hart en met geheel uw ziel, dan zal de HERE, uw God, in uw lot een keer brengen en Zich over u erbarmen; **Hij zal u weer bijeenbrengen uit al de volken**, naar wier gebied de HERE, uw God, u verstrooid heeft.”
(Deuteronomium 30:1-4)

Zoals God naar zijn Woord de vloek had gebracht, bidt Daniel dat God naar zijn barmhartigheid nu zegen en het beloofde herstel zou brengen.

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Daniels’ grondslag voor gericht gebed tot herstel:

Want Ik weet, welke gedachten Ik over u koester, luidt het woord des HEREN, gedachten van **vrede en niet van onheil**,
om u een **hoopvolle toekomst** te geven.

Dan zult gij Mij aanroepen en heengaan en tot Mij bidden, en Ik zal naar u horen;
dan zult gij Mij zoeken en vinden, wanneer gij naar Mij vraagt met uw ganse hart.

Dan zal Ik Mij door u laten vinden, luidt het woord des HEREN, en in uw lot een keer brengen;
dan zal Ik u verzamelen uit alle volkeren en van alle plaatsen waarheen Ik u verstoten heb,
luidt het woord des HEREN,
**en u terugbrengen naar de plaats vanwaar Ik u in ballingschap heb doen
wegvoeren.**

(Jer.29:11-14)

*Zoals God naar zijn Woord de vloek had gebracht, bidt Daniel dat God
naar zijn barmhartigheid nu zegen en het beloofde herstel zou brengen.*

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Wie was koning Darius de Meder?

In het eerste jaar van Darius, de zoon van Ahasveros, uit het geslacht der Meden, die koning geworden was over het koninkrijk der Chaldeeën... (9:1)

Tot op heden onbekend in buiten-Bijbelse bronnen...

- In de historische bronnen wordt Kores\Cyrus als de veroveraar van Babylon vermeld.
- Het jaar van de verovering van Babel is 539 voor Chr.

Bijbelse gegevens:

- **6:1** Darius de Meder was 62 jaar oud toen hij het koningschap over Babylon verkreeg.
- **6:29** Darius de Meder, ‘voorganger’ van Kores de Pers?
- **9:1** Darius de zoon van Ahasveros, uit de Meden, koning over het koninkrijk van de Chaldeeën.
- **11:1** Daniël als helper van Darius de Meder in diens eerste jaar.

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Wie was koning Darius de Meder?

- ❖ Volgens de Joodse geschiedschrijver Flavius: dezelfde koning als Kores\Cyrus
- ❖ Gobryas een generaal van koning Kores\Cyrus
- ❖ Astyagus de vader van koning Kores\Cyrus
- ❖ Darius verovert als koning van de Meden, Babylon in 539 voor Chr. In hetzelfde jaar gaat het volledige rijk over in handen van Kores\Cyrus de Pers, die nu de vorst wordt van het Medisch - Perzisch rijk

Waarom is dit nu zo belangrijk?

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Waarom is dit nu zo belangrijk?

“In het eerste jaar van Kores, de koning van Perzië, wekte de HERE, *opdat het woord des HEREN, door Jeremia verkondigd, zou worden voltrokken*, de geest van Kores, de koning van Perzië, op, om door zijn gehele koninkrijk, ook in geschrifte, deze oproep te doen uitgaan:

Zo zegt Kores, de koning van Perzië: alle koninkrijken der aarde heeft de HERE, de God des hemels, mij gegeven en Hij heeft mij opgedragen Hem **een huis te bouwen in Jeruzalem**, in Juda. (Ezra 1:1,2)

539 voor Chr.

De val van Babylon --- **Daniels gebed** --- Het decreet van Kores\Cyrus

Jeremia 25:11-13

Jeremia 29: 10-11

Dit alles gebeurde binnen één jaar

De aanvang
van de
'zeventig zevens'
is de cruciale sleutel tot de uitleg

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Terugblik op de gebeurtenissen in 2 Kronieken

“Ook voerde hij hen die aan het zwaard ontkomen waren (Nebu), naar Babel, (o.a. Daniël en zijn vrienden) en zij werden hem en zijn zonen tot slaven, totdat het koninkrijk van Perzië de heerschappij verkreeg; om het woord des HEREN, door Jeremia verkondigd, in vervulling te doen gaan (Jeremia 25:11-13)...

Maar in het eerste jaar van Kores, de koning van Perzië, wekte de HERE, opdat het woord des HEREN, door Jeremia verkondigd, zou worden voltrokken, de geest van Kores, de koning van Perzië, op, om door zijn gehele koninkrijk, ook in geschrifte, deze oproep te doen uitgaan: (Jeremia 29:10-11 **gebed van Daniel!!!**)

Zo zegt Kores, de koning van Perzië: alle koninkrijken der aarde heeft de HERE, de God des hemels, mij gegeven en Hij heeft mij opgedragen Hem een huis te bouwen in Jeruzalem, in Juda. Wie nu onder u tot enig deel van zijn volk behoort, de HERE, zijn God, zij met hem, hij trekke op.” (2Kronieken 36:20-21)

De Schrift verklaard zelf dat door Kores de profetische boodschap van Jeremia in vervulling gaat.

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Kores, Gods gezalfde volvoerd Gods welbehagen

“die tot Kores zeg: Mijn herder, hij zal al mijn welbehagen volvoeren door tot Jeruzalem te zeggen:

Het worde herbouwd en de tempel worde gegrondvest.

Zo zegt de HERE tot zijn gezalfde, tot Kores, wiens rechterhand Ik gevat heb om volken voor hem neer te werpen: de lendenen van koningen ontgord Ik; om deuren voor hem te openen, geen poorten blijven gesloten.

...

Ik ben het, die hem verwekt heb in gerechtigheid, en al zijn wegen zal Ik effen maken; hij is het, **die mijn stad herbouwen zal en mijn ballingen vrijlaten**, zonder koop prijs en zonder geschenk, zegt de HERE der heerscharen.” (Jesaja 44:28; 45:1,13)

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Samengevat:

- **Babylon is gevallen, de 70 jaar zijn voorbij!** (539 v Chr.)
- **Daniël bidt onder belijdenis opdat God in barmhartigheid zijn verbondsbelofte nakomt**
- **De terugkeer naar het land, de heropbouw van de stad en voornamelijk, de tempel**
- **Gabriel snelt Daniël tegemoet al van bij de aanvang van zijn gebed met een woord**
- **De verordening is van de hemel uitgegaan tot Gods gezalfde dienaar Kores**
- **Kores zal een decreet tot terugkeer en heropbouw uitvaardigen in zijn 1^e Jaar** (539 v Chr.)

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Het grote bezwaar tegen deze benadering:

“Weet dan en versta: vanaf het ogenblik,
dat het woord uitging om Jeruzalem te herstellen
en te herbouwen tot op een gezalfde, een vorst, zijn zeven weken; en tweeënzestig weken
lang zal het hersteld en herbouwd blijven, (Dan.9:25)

$$7+62= 69 \text{ jaarweken: } 483 \text{ jaar}$$

Als het woord dat uitgaat, het bevel van Kores is in 539 v. Chr.

$$539 - 483 = 56 \text{ v. Chr. dat is een beetje te vroeg...}$$

Alternatief:

Nehemia 2:1 Het 20^e jaar van Artaxerxes = 445 v. Chr.

$$445 - 483 = 38 \text{ na Chr. 'De intocht in Jeruzalem'}$$

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Het grote bezwaar tegen deze benadering:

Commentaar Fijnvandraat op Daniël 9 deel 2 (pagina 149)

“Het gaat dus om een periode van 490 jaar. We stellen ons daarbij op het standpunt dat we met een exacte en niet een vage symbolische aanduiding te doen hebben *want anders verliest deze profetie volkomen zijn waarde* en is de indeling in 3 perioden volkomen overbodig”

Verder op pagina 169:

‘tijd, tijden en een halve tijd’ = ‘42 maanden’ = ‘1260 dagen’ = ‘3 ½ jaar’

“We moeten bij het bepalen van de tijdsduur van de 69 weken dus de jaren van 360 dagen omrekenen in jaren van 365 ¼ dagen. Helemaal zeker is dat trouwens niet. Het is namelijk mogelijk dat in deze tijdsopgaven rekening is gehouden met jaren waaraan naar joods gebruik een dertiende maand is toegevoegd om het verloop van maanjaren in overeenstemming te brengen met de reële tijdsberekening door middel van zonnejaren.”

Blijkbaar is het berekenen van de jaren ook een exacte wetenschap...

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Het grote bezwaar tegen deze benadering:

Uitgangspunt van de bedelingenleer:

- ❖ De ‘zeventig zeven’ moeten *letterlijk* gerekend worden anders heeft de profetie geen enkele betekenis
- ❖ Het beginpunt van de ‘zeventig zeven’ kan daarom niet 539 v. Chr. zijn
- ❖ Het beginpunt van de ‘zeventig zeven’ is 445 v. Chr.
- ❖ De brief uit Nehemia 1:3; 2:8 heeft alles te maken met het herstel van de muur rondom Jeruzalem, de hoofdactiviteit van Nehemia
- ❖ Het bevelschrift van Kores was enkel een oproep tot terugkeer naar het land

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Het grote bezwaar tegen deze benadering:

- ❖ De ‘zeventig zeven’ moeten letterlijk gerekend worden anders heeft de profetie geen enkele betekenis (geen vage symbolische betekenis)

De zeventig jaar van Jeremia heeft een duidelijke ‘symbolische’ betekenis:

2 Kronieken 36:20-21

“Ook voerde hij hen die aan het zwaard ontkomen waren, naar Babel, en zij werden hem en zijn zonen tot slaven, totdat het koninkrijk van Perzië de heerschappij verkreeg; totdat het land zijn sabbatsjaren vergoed gekregen heeft.

Al de dagen die het woest lag, heeft het gerust, om *zeventig jaar* vol te maken.”

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Het grote bezwaar tegen deze benadering:

- ❖ De ‘zeventig zeven’ moeten letterlijk gerekend worden anders heeft de profetie geen enkele betekenis (geen vage symbolische betekenis)

De zeventig jaar van Jeremia heeft een duidelijke ‘symbolische’ betekenis:

Leviticus 26:20-21

“Maar u zal Ik onder de volken verstrooien en Ik zal achter u het zwaard trekken,
en uw land zal een woestenij zijn en uw steden een puinhoop.

**Dan zal het land zijn sabbatsjaren vergoed krijgen,
al de dagen dat het woest ligt en gij in het land uwer vijanden zijt;
dan zal het land rusten en zijn sabbatsjaren vergoeden.**

Al de tijd der verwoesting zal het rusten,
**de rust die het niet gehad heeft gedurende uw sabbatsjaren,
toen gij daarin woondet.”**

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Het grote bezwaar tegen deze benadering:

- ❖ De ‘zeventig zeven’ moeten letterlijk gerekend worden anders heeft de profetie geen enkele betekenis (geen vage symbolische betekenis)

Was de zeventig jaar van Jeremia *exact* 70 jaar?

De eerste terugkeer is in 539 v. Chr.

- Als we beginnen rekenen bij Daniel 1:1   605 v. Chr. - 70 jaar = 535 v. Chr.
- Beginnen bij de verwoesting van Jeruzalem   586 v. Chr. - 70 jaar = 516 v. Chr.
- Mattheüs 1:11   “en Josia verwekte Jechonia en zijn broers
ten tijde van de wegvoering naar Babel!”   640-609 v. Chr.

Het sterfjaar van Josia   609 - 70 jaar = 539 v. Chr.

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Het grote bezwaar tegen deze benadering:

- ❖ De ‘zeventig zeven’ moeten letterlijk gerekend worden anders heeft de profetie geen enkele betekenis (geen vage symbolische betekenis)

Genesis 15:13-14

“En Hij zeide tot Abram: Weet voorzeker, dat uw nakomelingen vreemdelingen zullen zijn in een land, dat het hunne niet is, en dat zij hen dienen zullen, en dat die hen zullen verdrukken, **vierhonderd jaar**.

Doch ook het volk, dat zij zullen dienen, zal Ik richten, en daarna zullen zij met grote have uittrekken.”

Exodus 12:40-41

“De tijd, dat de Israëlieten in Egypte gewoond hadden, was **vierhonderd en dertig jaar**. En na **vierhonderd en dertig jaar**, *juist op de dag af*, gingen al de legerscharen des HEREN uit het land Egypte.

Het belang van de uittocht en de betekenis in Gods heilsplan primeert boven het tijdstip...

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Het grote bezwaar tegen deze benadering:

- ❖ De ‘zeventig zeven’ moeten letterlijk gerekend worden anders heeft de profetie geen enkele betekenis (geen vage symbolische betekenis)
- ❖ Het beginpunt van de ‘zeventig zeven’ kan daarom niet 539 v. Chr. zijn
- ❖ Het beginpunt van de ‘zeventig zeven’ is 445 v. Chr.

2 Kronieken 36 leert ons dat het woord van Jeremia in vervulling gaat door Kores/Cyrus

- ❖ Het beginpunt van de vervulling is volgens de Schrift 539 v. Chr.
- ❖ Een ‘letterlijke’ rekening van 70 jaarweken is bijgevolg uitgesloten
- ❖ De Schrift reikt zelf een symbolische of beter, een ‘typologische’ verklaring aan

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

De uitlegkundige sleutel in 2 Kronieken 36

“Ook voerde hij hen die aan het zwaard ontkomen waren (Nebu), naar Babel, (o.a. Daniël en zijn vrienden) en zij werden hem en zijn zonen tot slaven, totdat het koninkrijk van Perzië de heerschappij verkreeg; om het woord des HEREN, door Jeremia verkondigd, in vervulling te doen gaan (Jeremia 25:11-13)...

Maar in het eerste jaar van Kores, de koning van Perzië, wekte de HERE, opdat het woord des HEREN, door Jeremia verkondigd, zou worden voltrokken, de geest van Kores, de koning van Perzië, op, om door zijn gehele koninkrijk, ook in geschrifte, deze oproep te doen uitgaan: (Jeremia 29:10-11 **gebed van Daniel!!!**)

Zo zegt Kores, de koning van Perzië: alle koninkrijken der aarde heeft de HERE, de God des hemels, mij gegeven *en*

Hij heeft mij opgedragen Hem een huis te bouwen in Jeruzalem, in Juda.

Wie nu onder u tot enig deel van zijn volk behoort, de HERE, zijn God, zij met hem, hij trekke op.” (2Kronieken 36:20-21)

De Schrift verklaard zelf dat door Kores de profetische boodschap van Jeremia in vervulling gaat.

“DE ZEVENTIG ZEVEN”

Het grote bezwaar tegen deze benadering:

Uitgangspunt van de bedelingenleer:

- ❖ De brief uit Nehemia 1:3; 2:8 heeft alles te maken met het herstel van de muur rondom Jeruzalem, de hoofdactiviteit van Nehemia
- ❖ Het bevelschrift van Kores was enkel een oproep tot terugkeer naar het land

“die tot Kores zeg: Mijn herder, hij zal al mijn welbehagen volvoeren door tot Jeruzalem te zeggen:

Het worde herbouwd en de tempel worde gegrondvest.

...

Ik ben het, die hem verwekt heb in gerechtigheid, en al zijn wegen zal Ik effen maken; hij is het, die mijn stad herbouwen zal en mijn ballingen vrijlaten, zonder koop prijs en zonder geschenk, zegt de HERE der heerscharen.” (Jesaja 44:28; 45:1,13)

Dit argument is duidelijk in tegenspraak met het woord van Jesaja...

De aanvang
van de
'zeventig zevens'
is de cruciale sleutel tot de uitleg

De 70 jaarweken, de 'ruggengraat' van de 'bedelingenleer' blijkt
eerder de achillespees te zijn...

DANIEL 9

DE “ZEVENTIG ZEVEN’S”